

Beknopt verslag bijeenkomst over toekomst Nieuwe Groenmarkt 29 januari 2020 (verslag door Gert-Jan Ankoné, Iskandar Serail)

Aanwezig: Bernadette Meertens (parochiaan), Wouter Veldhuis (stedenbouwkundige bureau MUST), Simon Franke (publicist Trancity), Joris Obdam (voormalig straatpastor, projectleider Antoniusgemeenschap), Dennis de Waard (eigenaar Dakkas, betrokken Haarlemmer), Lenneke Overmaat (blogger, o.m. over de Nieuwe Groenmarkt), Bert van Heesch (lid van koor, lobby voor amateurkunst in de kerk), Petra de Vries (Stem in de Stad), Marko Mok (bewoner), Mike Cowley (bewoner), Ria Cowley (bewoner).

Moderators: Gert-Jan Ankoné, Iskandar Serail (Stichting Stadsgesprekken).

Na een korte voorstelronde gaf Bernadette een samenvatting van de stand van zaken rond de Nieuwe Groenmarkt en de Antonius van Paduakerk.

Donderdag 30 januari is er een informerende bijeenkomst van de gemeente Haarlem. Naar verwachting wordt daar weinig concreets gezegd. De gemeente gaat op korte termijn waarschijnlijk niets doen aan de publieke ruimte (geen geld...), en zal niets willen zeggen over eventuele gesprekken met het parochiebestuur over de toekomst van de kerk. [Zie kort verslag van deze bijeenkomst hieronder.]

Wel is duidelijk dat er in opdracht van de gemeente gewerkt wordt aan het faciliteren van de kerken tot het opstellen van een kerkvisie. Dat is ook de reden waarom Peter Oussoren en Heleen Agterhuis niet aanwezig zijn. Hun bureau Coup heeft de opdracht gekregen om de dialoog tussen kerken tot stand te brengen. Zij hadden eerst de intentie om aanwezig te zijn bij deze bijeenkomst, maar dat zou hun onafhankelijkheid ten aanzien van de kerkvisie in gevaar kunnen brengen.

Verder is het duidelijk dat het parochiebestuur nog geen knopen heeft doorgehakt over de toekomst van de kerk, en het eigenlijk ook lastig vindt dat er nu van buitenaf zoveel belangstelling is voor de herbestemming van de kerk. Het parochiebestuur gaat zelf niet actief op zoek naar een maatschappelijke invulling van de kerk of naar partijen in de stad die daarin een rol kunnen spelen. Dit is vanuit de verwachting dat een commerciële koper of huurder meer geld op tafel kan leggen. Ook de gemeente wil geen initiatieven in die richting ondernemen, zij wil eerst de kerkvisie afwachten. Daarom is besloten in de bijeenkomst vanavond niet over een traject van herbestemming van de kerk te spreken, maar ons met name te richten op mogelijke plannen voor de Nieuwe Groenmarkt zelf.

Dit is gedaan aan de hand van een open brainstorm over de waarden die op de lange termijn (ca 5-10 jaar) gewaarborgd zouden moeten worden bij de bestemming en inrichting van de ruimte, en over ideeën om op korte termijn (bij wijze van spreken morgen) invulling te geven aan 'het plein'. Afgesproken is dat daarbij alle input waardevol geacht wordt: het gesprek heeft een inventariserend karakter, waarin geen waardeoordelen of tegenargumenten worden uitgesproken: een open dialoog op basis van uitstel van oordeel.

De brainstorm werd voorafgegaan door een presentatie van Simon en Wouter van enkele goede voorbeelden:

- De Wagenwerkplaats in Amersfoort
- Het Westplein in Utrecht
- De Binckhorst in Den Haag

Wat deze voorbeelden gemeen hebben, is dat een groep particuliere initiatiefnemers zelf de regie heeft genomen bij de (tijdelijke) herbestemming, en daarvoor op een enig moment ook de ruimte heeft gekregen van de overheid.

De brainstorm heeft de volgende oogst opgeleverd (samenvatting en categorisering van de flipovers).

Waarden voor de lange termijn

- Nieuwe Groenmarkt als oase van rust ('stads-oase'). Hier heerst een relatieve stilte ten opzichte van de drukte van de stad.
- Ontmoetingspunt voor grote diversiteit van mensen. Een open plek waar iedereen welkom is. Een 'boulevard'.
- Een groene plek; genoemd is onder meer een tuin of een boomgaard.
- Een plek waar geen concessies zijn gedaan aan bijvoorbeeld het fietsparkeerprobleem of de markt. (bij evenementen op de Grote Markt wordt hier een deel van de zaterdagmarkt opgesteld)
- Een plek waarin geïnvesteerd wordt (door ondernemers, gemeente en andere partijen).

- Een 'parochiaal domein': een plek die niet het eigendom is van één partij, en ook niet van iets abstracts als 'de gemeente', maar van een concrete gemeenschap van betrokken burgers, die mede verantwoordelijkheid willen en kunnen dragen.
- Een plek die dient als podium voor cultuur en voor culturen.
- Verbinding tussen de binnen- en de buitenruimte (wat achter de gevels gebeurt van de instellingen en ondernemingen mag ook buiten meer zichtbaar zijn, en omgekeerd).

Ideeën voor de korte termijn

- Invullingen voor de korte termijn moeten perspectief bieden voor de lange termijn, maar tijdelijke invullingen mogen niet zonder meer permanent worden. Het gaat om een experimenteer periode.
- Experimenteren met het opheffen van de grenzen tussen binnen- en buitenruimte. Evenementen die binnen (bijvoorbeeld in de kerk) plaatsvinden ook een 'buitencomponent' geven. Bijvoorbeeld de korendag op 27 juni ook op een buitenpodium.
- Straatbarbecue.
- De huidige 'lege' parkeerplaatsen 'ombouwen' tot groene miniparkjes. (Van parking naar park.)
- Stoepkrijtwedstrijd/stoepkrijtkunstwerk.
- Jeu de boules baan, straat schaakbord etc
- Asfalt verwijderen of, iets minder radicaal: tijdelijk ets over het asfalt heen leggen.
- Kijken wat voor overbodig (bouw)materiaal er op de Nieuwe Groenmarkt ligt, en daar een kunstwerk van maken.
- Handhavend optreden tegen scooters e.d.

Conclusies

Er lijkt bij de aanwezigen draagvlak om dit initiatief verder te brengen, maar het is van groot belang dat het ook gedragen wordt door de direct belanghebbenden rondom de Nieuwe Groenmarkt. Daarom is het noodzakelijk de dialoog te verbreden. Daarbij moet gedacht worden aan de ondernemers, de verschillende maatschappelijke instellingen en hun gasten, een zo groot mogelijke groep omwonenden, de wijkraad en zeker ook de ondernemers van de Krocht en de bewoners van het hofje.

Er zou dan eenzelfde bijeenkomst als op deze avond gehouden kunnen worden, waarin alles nog open is, maar dan voor een grotere groep. Gert-Jan en Iskandar zijn bereid ook daar weer een rol in te spelen. Simon en Wouter zijn bereid ook dan de voorbeelden van andere steden toe te lichten.

Ten slotte benadrukken de diverse aanwezigen nog eens dat zij geen zakelijk belang hebben bij hun inzet voor dit initiatief. Ze doen het puur uit betrokkenheid bij het onderwerp.

Bernadette, Simon, Joris en Iskandar gaan op 30 januari naar de bijeenkomst van de gemeente. Een verslagje daarvan wordt als bijlage meegestuurd. Op grond daarvan kan een nader actieplan worden opgesteld.

Nieuwe Groenmarkt, geeltjes geplakt tijdens de brainstorm:

1. Visie op omgeving

- ✓ Dat er een verband komt van:
 - organisaties rond het plein;
 - gebruikers uit de stad;
 - gefaciliteerd door de gemeente.
- ✓ Een plein voor alle Haarlemmers:
 - dak- en thuislozen passen;
 - horeca en winkelbezoekers;
 - bewoners

- ✓ Waarden NG:
 - stilteplek, rust;
 - natuur/groen;
 - diversiteit aan mensen/funcities;
 - ontmoeting;
 - ontdekkend;
- ✓ Ontmoeting
 - Ongeorganiseerde samenscholingsplek
 - Georganiseerde activiteiten (terras, buiten in de schaduw zitten zomers ...)
- ✓ Ontmoetingsplek van en voor Haarlemmers;
 - de daklozen;
 - de eenzamen;
 - de hulpvragers;
 - niet alleen binnen, maar ook buiten;
- ✓ Samen (sociaal en cultuur) en stilteplek (in relatie tot de drukke toeristische stad);
- ✓ Samendoen:
 - projectorganisatie;
 - continuïteit en het proces;
- ✓ Stilte in de drukte van de stad;
- ✓ Stilte – groene plek in het centrum;
- ✓ Van fietsverbinding naar plek voor verbinding;
- ✓ Na de bijeenkomsten met de gemeente 2 ½ jaar geleden, hebben we nooit meer gehoord over de herinrichting v.d. Nieuwe Groenmarkt. Duurt te lang;
- ✓ Sterke sociale + culturele boulevard:
 - binnen en buiten meer in verbinding;
 - binnenplein kapel meer in verbinding brengen;
 - binnensteeds en kerk: we zijn goede burens
 - sociale woningbouw voor speciale groepen;
 - plek ontdekken;
- ✓ Nu een belangrijke fietsverbinding: van verbinding naar plek:
 - inrichting vanuit het sociale thema (kerk?);
 - een icoon in de stad!
- ✓ Stadsoase:
 - vindplek voor cultuur, geloof, diversiteit
 - parochiaal domein;
- ✓ Met de hele boulevard naar buiten:
 - claim het plein;
 - maak je zichtbaar en zorg dat er anderen aan willen haken;

- spelen, delen samen;
- ✓ Programmeer het plein:
 - Maak een inrichting-suggestie zichtbaar op de vloer (shared space);
 - Wie gebruikt het plein?;
- ✓ Een plek om te 'verpozen';
- ✓ Haarlem statement maken;
 - oase van rust in hectische stad;
 - geen concessies (geen markt, geen evenementen);
- ✓ Oase in het centrum;
- ✓ Straatconcert;
- ✓ Groen met banken hier en daar;
- ✓ Open, groen, divers, voedsaam;
- ✓ Stadsoase: rust + beweging en cultuur;
- ✓ Ruimte voor eigen invulling door bewoners + gebruikers;
- ✓ Door + voor zwerfjongeren;
- ✓ Tuin in de stad, boomgaard;
- ✓ Moestuin + bloemen: in en door de buurt;
- ✓ Park en hangplek:
 - petanque baan;
 - schaakbord;
 - speeltuin (voor kinderen met beperking);
- ✓ Van openbare ruimte naar parochiaal domein;
- ✓ Het palet van de hele stad (wonen, zorg, collectief, openbaar);
- ✓ Een oase, rustpunt in een hectische, drukke stad (gebouwen en plein lenen zich daarvoor);

2. Waarde kerk

- ✓ Kerk als cultuurpodium amateurkunst (ook open!);
- ✓ Kerk is het niet probleem niet! Dat komt wel goed. Zorg is de kwetsbare ecologie die er omheen zit!;
- ✓ Boulevard en kerk verbinden met buitenruimte (open!!);
- ✓ De kerk is een belangrijke trekpleister. De Groenmarkt er omheen hoort erbij;
- ✓ Een plek die helpt;
- ✓ Boekwinkel de Vries?;
- ✓ Een stilteplek;
- ✓ Kerkgebouwen social hotel ("spi-yoga"restaurant etc.)